

Rušivé světlo

Část 8. – Ze společnosti

Ing. Tomáš Maixner, Siteco Lighting s. r. o.,
předseda tematické skupiny Rušivé světlo při ČNK CIE

Každoročně na ostravských konferencích [1] podávám zprávu o událostech, které se odehrály v komunitách světelných techniků a aktivistů. Vzhledem k nenápadným, leč, troufám si říci, významným posunům v činnosti aktivistů považuji za nutné na toto dění upozornit.

Zdánlivě se nic neděje. Opravdu jen zdánlivě...

A také záleží, odkud nahlížíme. Poklidný obraz nabídne pohled ze stanoviska světelných techniků.

V červenci tohoto roku se v Pekingu konalo 26. generální zasedání Mezinárodní komise pro osvětlování (CIE). Do práce technických komisí se tam zapojil prof. Karel Sokanský a stal se členem TC

Skupina Rušivé světlo při ČNK CIE úspěšně dokončila grant věnovaný problematice vlivu umělého osvětlení na stav nočního prostředí [4]. Pracovní tým se pokouší o získání dalších grantů (i mezinárodních), aby mohl pokračovat v roz-

Jedna z mála reakcí ve zmíněném seriálu však stojí za citaci. Je totiž nesmírně poučná: „A to ste ešte nevideli svetelné znečistenie, ktoré bolo v hotelových komplexoch v Egypte... .. Bola som nahnevaná, že ma takto pripravili o jedinu

Obr. 1a. Svět kosmu je úchvatný Carina Nebula (převzato z <http://hubblesite.org/gallery/printshop/step2dl.php?id=ps35&type=16x20&format=jpg>)

Obr. 1b. Pozemský svět neméně – je třeba nalézt prolnutí obou světů

4.21 (Vliv osvětlení na astronomická pozorování). V nově zřizovaných komisích se stal členem TC 5.25 (Ovlivňování volné přírody světlem) Tomáš Novák [2]. Skutečnost, že při CIE vzniká nová komise, která se má zabývat právě problematikou vlivu rušivého světla na přírodu, je dokladem toho, že česká skupina Rušivé světlo má právo na existenci. V uplynulém období se totiž vyskytly jistě – našťastí neúspěšné – snahy o její zrušení [3]. Svět potvrdil to, co je zjevné – totiž, že je nezbytné pokračovat v poznávání zákonitostí v této relativně mladé disciplíně. Vlastně jsme svět „předběhli“.

Děni ve společnosti se uklidnilo.

pracovaném díle. Byla publikována řada prací v časopise Světlo, ale i v zahraničních odborných periodikách. Členové skupiny se aktivně podíleli na konferencích v ČR i v zahraničí.

Stav ve společnosti světelných techniků je zcela klidný.

Vše vypadá jinak při pohledu ze stanoviska astronomických aktivistů.

Velmi pozoruhodný je seriál O světle, který se dočkal již 39. pokračování [5] (k 16. 10. 2007). A to přesto, že již ve dvanáctém dílu čtenáři zoufali nad jeho zbytečností a nepostřehnutelným přínosem. Tehdy jsem vyslovil názor, že půjde o nekonečný příběh. Žel, měl jsem patrně pravdu. Význam seriálu je z odborného hlediska nulový. Počet reakcí klesá v nepřímé úměře až exponenciálně s číslem dílu. Zmatečnost seriálu dokládá i to, že sám autor již ztratil přehled. Seriál má totiž již 41 dílů! Autor dvakrát použil čísla 30 a 31. Přesto nelze podcenit ovlivnění laické veřejnosti směrem k scestným řešením omezujícím rušivé světlo.

šancu vidět čo-to z južnej oblohy...“ To je typický příklad myšlení aktivisty – hvězdy musí být vidět tam, kde je on! Bez ohledu na potřeby ostatních lidí. Přece on nepůjde tam, kde hvězdy může spatřit. Ať si (mi) zhasnou! Ona pisatelka nevyužila šance spatřit „čo-to“ z jižní oblohy. Protože se nehodlala obtěžovat vyjet pár kilometrů od hotelového centra. Dokud aktivisté nezmění tento přístup, do té doby patrně nebude možná vzájemná dohoda. Napadá mě přírůdek – je to totéž, jako by člen myslivecké společnosti Letná chtěl honitbu v příhodně umístěné Stromovce (má na to historické právo! Stromovka byla oborou, která definitivně tuto funkci ztratila roku 1804). Asi by byl okamžitě odvezen z Letné do Bohnic. Ve Stromovce lze krmit veverka, na lov divočáků je třeba zajet do hlubokých brdských lesů. Na Petříně lze pozorovat planety, za Deepsky objekty je třeba zajet do hlubokých brdských lesů.

Děni v aktivistické společnosti je neklidné.

Pozoruhodnější jsou texty šířené aktivisty v populárních tiskovinách a médiích vůbec. Jejich počet roste, stejně jako

se objevují i noví autoři. Všechny články jsou však pouze parafrázemi textů hlavního guru. Opět jsou to nepodložená tvrzení o karcinogenních účincích světla, o světle způsobujícím genocidu jepice, o devastujícím působení svítidel tvaru koule, bezpečnosti neosvětlených krivolakých uliček apod. Nic nového.

Pro popsání dění existuje vysvětlení. Jde totiž o metodu El Álamo, kterou po-

„mírně“ zkresleně, když píše: „Dokonce už méně než 1 lux **světelného záření** vede ke znatelnému poklesu produkce tohoto hormonu.“ Druhý následník [8] již přichází se zcela originální interpretací: „Když nespíme ve tmě, tak se v nás **produkuje** cosi, co je rakovinotvorné.“ To už je zkreslení faktů takové, že by bylo možné je označit za šíření poplašné zprávy. Skutečnost, že monochromatické svět-

přijata. Za pár dní patrně zasáhli zaslavení a přihlášené redakci tohoto časopisu i mně se dostalo zprávy, že je seminář zrušen. Ve skutečnosti se v podstatě nic nezměnilo. Toliko se seminář formálně stal pracovní schůzkou vyvolených. Se stejným programem, avšak s vyšachovnou „opozicí“.

Ve společnosti aktivistů to vře.

... Zdánilivě se nic neděje. Opravdu jen zdánlivě.

Spíše bych řekl, že jde o klid před bouří.

Literatura:

- [1] MAIXNER, T.: *Zpráva o stavu nebe nad Českou republikou*. In: Sborník konference Světlo 2007, VŠB TU Ostrava, 2007.
- [2] SOKANSKÝ, K. – NOVÁK, T. – ŽÁK, P.: 26. generální zasedání Mezinárodní komise pro osvětlování CIE v Pekingu. Světlo, 2007/5.
- [3] DVOŘÁČEK, V.: *Co je nového v CIE*. Světlo, 2007/4.

Obr. 2a. Vesmírná galaxie
The Whirlpool Galaxy (M51) and Companion Galaxy (převzato z <http://hubblesite.org/gallery/printshop/step2dl.php?id=ps07&type=16x20&format=jpg>)

Obr. 2b. Má svoji jmenovkyni na Zemi – oba světy lze vidět v jejich kráse

užívají ekologičtí aktivisté na celém světě. Vychází z příběhu, který se měl odehrát v texaské pevnosti El Álamo ve čtyřicátých letech devatenáctého století. Zde hrstka vojáků vzdorovala přesile. Aby oklamala útočníky, každý z obránců neustále měnil své postavení a střelil z různých míst. Tak budili zdání, že je jich mnoho. Je nebezpečí, že tato metoda v ekologicko-aktivistickém kabátku může být úspěšná. Aktivisté se chovají podle popsaného vzoru. Po dohodě přebírají texty jediného autora, nebo několika málo. Materiály vydávají za svá díla, a snaží se tak navenek vzbudit dojem, že o nějakém problému hovoří jednotně velké množství „odborníků“ (vesměs samozvaných), a jen hrstka nedouků a podplacených lobbistů jim oponuje.

Je až zábavné sledovat „tichou poštu“, tedy to, jak nepozorní opisovači zkreslují originální text. Například v [6] se praví: „Už méně než 1 lux **monochromatického záření** přivodil ve velmi pečlivých pokusech výrazný **pokles produkce** melatoninu.“ (pomínu, že se v literatuře o míře poklesu tvorby melatoninu nehovoří a toliko se uvádí, že působení 1,2 lx monochromatického světla 460 nm je stejné jako účinek hladiny 120 lx světla bílého). První následník [7] (pozoruhodné dílo demagogického překrucování a neseriózního vtoulání klínů do hlavy – známému vřele doporučuji ke studiu, laik nechť se obloukem vyhne) interpretuje originál

lo určité vlnové délky ovlivňuje tvorbu melatoninu víc než bílé, je postupně dovedena do absurdního tvrzení, že světlo (neurčené kvality i kvantity, tedy jakékoliv) vyvolává produkci karcinogenů. Je to ukázka zcela neseriózního zkreslování faktů. Je to, jako kdybychom prohlásili, že nepodání penicilinu je příčinou vzniku syfilidy. Je dobře známo, že příčina syfilisu je jiná, vesměs příjemná, a nepodáním penicilinu se toliko nevyлéčí.

Smutné je, že podobným textům, které jsou neodborné, zavádějící a manipulující s fakty, je dopřáván prostor v médiích. O seriózní přístup není zájem. Postrádá totiž nezbytný nádech senzace a bulváru. Tak se manipuluje s veřejným míněním, přičemž snaha je prosadit opakovanou novelizaci zákona o ovzduší. S podporou vládních zelených je jisté, že jeho korigování a udržení v rozumných mezích bude svízelnější než v minulosti.

Ve společnosti aktivistů to téměř vře.

Léta je ruka světelných techniků napřažena ke spolupráci..., nikdy nebyla druhou stranou stisknuta. V půli října se v Pardubicích konal seminář astronomů. Přihlásil jsem se s přednáškou, která byla organizátorem, zřejmě nezasvěceným,

- [4] SOKANSKÝ, K. a kol.: *Zpráva o řešení projektu „Výzkum emisí světelného rušení vyvolaného veřejným osvětlením za účelem jeho omezení v dopravě měst a obcí“*. MMR, Ostrava, 2006.
- [5] KONDZIOLKA, J.: *O světle – nekonečný příběh na IAN – 37. díl*. Dostupné na http://www.ian.cz/index_ser.php?id=6
- [6] HOLLAN, J.: *Vliv nočního svícení na zdraví* (poznámky hlavně podle první světové konference konané v květnu(?) na univerzitě v Kolíně nad Rýnem). In: 21. kurz osvětlovací techniky, Morávka, 16. říjen 2002.
- [7] APLETAUER, T.: *Světlo nám krade hvězdy i zdraví*. 21. století, 21. 10. 2003. Dostupné na <http://www.21století.cz/view.php?cisloclanku=2003102124>
- [8] ŠVERDÍK, M.: *Proti světlu bojujeme jako lvi*. Mladá fronta dnes – Střední Morava, 12. 4. 2007.
- [9] Stránky ČAS (Česká astronomická společnost) věnované rušivému světlu (shodně s aktivisty; ostatně odtud vede cesta k neskutecnému množství aktivistických materiálů). Dostupné na <http://www.astro.cz/zncisten/>
- [10] internetové stránky skupiny Rušivé světlo. www.darksky.cz